

Kontrollstrategi för luftkvalitet i Örebro kommun 2026-2027.

PROGRAM

Uttrycker värdegrund och önskvärd utveckling av verksamheten.

POLICY

Uttrycker ett värdegrundsbaserat förhållningssätt och principer för vägledning.

STRATEGI

Konkretiserar ett program eller en policy och utgör en grund för Prioritering.

HANDLINGSPLAN

Beskriver konkreta mål och åtgärder.

RIKTLINJER

Säkerställer ett riktigt agerande och en god kvalitet vid handläggning och utförande.

Beslutad av Kommundirektören, den 24 mars 2026.

Dokumentansvarig på politisk nivå: Markplanerings- och exploateringsnämnden
Dokumentansvarig på tjänstemannanivå: Förvaltningsdirektör, Miljö- och stadsbyggnadsförvaltningen

Sammanfattning

Örebro kommun mäter luftföroreningar med utgångspunkt i luftkvalitetsförordningen och Naturvårdsverkets föreskrifter om kontroll av luftkvalitet. Under 2026–2027 kommer kontinuerliga mätningar av partiklar (PM10, PM2,5) och kvävedioxid (NO₂) göras vid Rudbecksskolan i centrala Örebro. Mätningarna görs av en upphandlad leverantör av mättjänster (Opsis). Senast inför mätåret 2029 behöver analyser göras kring möjlig ny mätplats, ett underlag till detta är en lokal modellberäkning av luftkvaliteten som bör genomföras i samband med planerad bullerkartläggning under 2027. Örebro kommun ligger nära de nya utvärderingströsklar som snart införs i svensk lagstiftning vilket innebär att kommunen kan behöva ta fram en förebyggande luftkvalitetsstrategi inom de närmaste åren, framförallt för partiklar men sannolikt även för kvävedioxid.

Markplanerings- och exploateringsnämnden (MEN) har huvudansvaret för luftkvalitetsfrågan eftersom de enligt sitt reglemente ansvarar för natur- och miljöfrågor som inte innebär myndighetsutövning och ansvarar för att verka för en god miljö- och naturvård i kommunen. Arbete pågår för att föra över samordningsansvar från Kommunledningsförvaltningen till Miljö- och stadsbyggnadsförvaltningen, eftersom det är den förvaltning som svarar mot MEN. En viktig del av samordningen är att säkerställa att kommunen lever upp till kraven i EU:s nya luftkvalitetsdirektiv som snart implementeras i svensk lagstiftning. Teknik- och servicenämnden har ansvar för kontroll av luftföroreningar i gatumiljö och Bygg- och miljönämnden har ansvar för kontroll av föroreningar från småskalig eldning.

Samordnaren är sammankallande i en intern samverkansgrupp som tillsammans håller koll på helheten i luftkvalitetsfrågan. Örebro kommun ser positivt på samverkan med andra kommuner i luftkvalitetsarbetet och samverkar med övriga kommuner i länet kring objektiv skattning. Denna kontrollstrategi ska uppdateras årligen utifrån resultat från mätningar och objektiv skattning och görs tillgänglig på kommunens hemsida. Kontrollstrategin beslutas av kommundirektören.

Innehåll

Sammanfattning	3
Inledning	5
Luftkvalitetssituationen i Örebro kommun	5
<i>Sammanfattning.....</i>	<i>5</i>
<i>PM10 .....</i>	<i>7</i>
<i>PM2,5 .....</i>	<i>7</i>
<i>NO2 .....</i>	<i>7</i>
<i>Bens(a)pyren.....</i>	<i>8</i>
<i>SO2 .....</i>	<i>8</i>
<i>Bensen .....</i>	<i>8</i>
<i>Kolmonoxid (CO).....</i>	<i>8</i>
<i>Metaller (As, Cd, Ni, Pb) .....</i>	<i>9</i>
Kontroll av luftkvaliteten.....	9
<i>Kontrollförfarande .....</i>	<i>9</i>
<i>Mätstationer.....</i>	<i>10</i>
<i>Mätmetodik.....</i>	<i>11</i>
<i>Rutiner för rapportering och information .....</i>	<i>11</i>
<i>Långsiktig mät- och modellberäkningsstrategi. ....</i>	<i>12</i>
Ansvarsfördelning i organisationen.....	12
<i>Övergripande ansvar .....</i>	<i>12</i>
<i>Ansvar för mätningar .....</i>	<i>13</i>

Inledning

I Sverige finns miljö kvalitetsnormer (MKN) för utomhusluft utifrån gräns- och målvärdena i EU:s luftkvalitetsdirektiv. Enligt luftkvalitetsförordningen (2010:477) ska alla kommuner känna till sin luftkvalitet och se om MKN följs. Varje kommun ska genom mätning, modellberäkning eller objektiv skattning kontrollera att MKN för kvävedioxid, svaveldioxid, kolmonoxid, bensen, partiklar (PM10 och PM2,5), bens(a)pyren, arsenik, kadmium, nickel och bly följs. För alla föroreningar finns utvärderingströsklar som avgör ifall mätningar behöver göras och hur pass omfattande: nedre utvärderingströskel (NUT) och övre utvärderingströskel (ÖUT). Alla kommuner som genomför kontrollen genom mätning eller beräkning ska ha en kontrollstrategi.

I oktober 2024 beslutade EU om ett reviderat luftkvalitetsdirektiv. Det nya direktivet innehåller skärpta gräns- och målvärden, förstärkta krav på kontroll av luftkvalitet genom mätning och modellering samt förtydligade regler och krav för åtgärdsprogram för att åtgärda överskridanden av gräns- och målvärden. Naturvårdsverket har fått i uppdrag att ta fram förslag på hur direktivet ska implementeras i svensk lagstiftning, detta slutredovisades i november 2025 och lagändringarna träder troligen i kraft i början av 2027. Beroende på hur kommunen ligger till gentemot gränsvärdena kan det innebära krav på fler mätningar på fler platser samt krav på åtgärdsprogram eller förebyggande luftkvalitetsstrategier.

I Örebro görs idag mätningar av partiklar (PM10 och PM2,5) och kvävedioxid (NO₂). Dessa mätningar görs kontinuerligt vid Rudbecksgatan med hjälp av OPSIS som upphandlad mätkonsult. Under 2021 fattades beslut att upphöra med mätning av bensen under 2022. Övriga föroreningar kontrolleras via objektiv skattning. Från och med 2026 (rapportering för 2025) görs den objektiva skattningen läns gemensamt via en upphandlad konsult.

Luftkvalitetssituationen i Örebro kommun

Sammanfattning

Under 2024 överskreds inom Örebro kommun NUT gällande dygnsmedelvärdet för PM10 fler gånger än vad som är tillåtet vilket innebär att mätning av PM10 behöver göras fortsättningsvis. För PM2,5 är bedömningen att det inte utgör något stort problem, men i och med att gränsvärdena kommer att skärpas framöver görs faktiska mätningar av PM2,5 för att säkerställa hur situationen i Örebro ser ut.

Årsmedelvärdet för NO₂ visar på halter under NUT (eftersom mätningarna sker en bit bort från trafikerade vägar) men den nationella modelleringen visar på värden strax över den utvärderingströskel som finns i det nya EU-direktivet. Därför genomförs kontinuerliga mätningar sedan juli 2025.

För bens(a)pyren är det osäkert hur situationen ser ut avseende halter under NUT och en närmare kartläggning behöver göras, och eventuellt även kompletteras med tillfälliga mätningar i riskområden.

Det finns även viss osäkerhet gällande metallutsläpp vid punktkällor. Även om dessa i dagsläget inte antas generera halter över NUT så bör de även fortsättningsvis följas upp i ordinarie tillsynsarbete. För övriga parametrar som bedöms ligga under NUT kan objektiv skattning även fortsättningsvis användas för kontroll.

Nedan är en tabell som sammanfattar status för de olika luftföroreningarna.

Förorening	Haltområde	Motiv till bedömningen
Partiklar PM10	>NUT	Under 2024 överskreds dygnsmedelvärdet för NUT vid 52 av 35 tillåtna gånger.
Partiklar PM2,5	<NUT	PM2,5 bedöms i dagsläget inte utgöra något problem. Mer information kommer under våren 2026 när mätdata för 2025 är sammanställt.
Kvävedioxid (NO ₂)	<NUT	Årsmedelvärdet för NO ₂ visar på halter under NUT. Den nationella modelleringen visar dock på värden över kommande utvärderingströskel i vissa punkter. Mer information kommer under våren 2026 när mätdata för 2025 är sammanställt.
Bens(a)pyren	?	För bens(a)pyren är det osäkert hur situationen ser ut avseende halter under NUT i Örebro och vidare kartläggning behöver göras.
Svaveldioxid (SO ₂)	<NUT	Resultat från objektiv skattning visar att halterna av svaveldioxid bedöms ligga under NUT.
Bensen	<NUT	Resultat från objektiv skattning visar att halterna av bensen bedöms ligga under NUT.
Kolmonoxid (CO)	<NUT	Resultat från objektiv skattning visar att halterna av kolmonoxid bedöms ligga under NUT.
Arsenik (As) Kadmium (Cd) Nickel (Ni) Bly (Pb)	<NUT	Resultat från objektiv skattning visar att halterna av metaller bedöms ligga under NUT.

Tabell 1: Bedömning av luftföroreningar i förhållande till utvärderingströsklar:

I kommande kontrollstrategier är ambitionen att redovisa samtliga dominerande utsläpp i Örebro kommun på en karta. Nedan följer mer detaljerad information om respektive förorening.

PM10

Utsläppen av PM10 bildas framförallt vid vägtrafik men förbrukningen av bränslen och industriella utsläpp ger ett visst påslag. Den dominerande källan till höga halter av PM10 i gatumiljön är framför allt slitage av vägbeläggning, bromsar och däck, med en tydlig koppling till användning av dubbdäck på snöfria vägbanor.

Årsmedelvärdet av PM10-halten under 2024 var 15,06 µg/m³, vilket ligger under NUT (20 µg/m³) och MKN (40 µg/m³). Däremot överskreds dygnsmedelvärdet för NUT (25 µg/m³) vid 52 av 35 tillåtna gånger under det gångna året. Det högst uppmätta dygnsmedelvärdet var 77,6 µg/m³. Antalet överskridande av MKN dygnsmedelvärde (50 µg/m³) var dock endast 3 av 35 tillåtna gånger. För 2024 bedöms PM10 utifrån dessa resultat ligga över NUT – och kommunen kommer därav fortsätta med den kontinuerliga mätningen även fortsättningsvis.

Enligt det nya luftkvalitetsdirektivet kommer det finnas en utvärderingströskel för årsmedelvärde på 15 µg/m³, vilket Örebro i nuläget är strax över (15,06 µg/m³). Gränsvärdet (MKN) för årsmedelvärde kommer att vara 20 µg/m³. Det finns även förslag om en kompletterande utvärderingströskel för dygnsmedelvärde på 30 µg/m³ som får överskridas max 18 gånger under ett år. År 2024 överskreds detta värde 34 gånger vilket är mer än det tillåtna. Om dessa utvärderingströsklar träder i kraft i svensk lagstiftning behöver Örebro kommun ta fram en förebyggande luftkvalitetsstrategi om inte mätvärdena förbättras avsevärt kommande år.

PM2,5

Utsläppen av PM2,5 uppkommer framför allt från vägtrafik, vedeldning och industriprocesser. I juli 2025 påbörjades kontinuerliga mätningar av PM2,5 men det finns ännu ingen sammanställning av data för 2025. Utifrån den information som finns att hämta från Naturvårdsverket och andra kommuners mätningar så bedöms PM2,5 i dagsläget inte utgöra något stort problem i Örebro kommun. Gränsvärdena för PM2,5 kommer dock att skärpas i och med EU:s reviderade luftkvalitetsdirektiv och därför görs numera kontinuerliga mätningar av PM2,5 för att säkerställa hur situationen i Örebro ser ut. Den nationella modelleringen av luftkvalitet visar på värden över den kommande utvärderingströskeln i vissa punkter (5 µg/m³). Om de kontinuerliga mätningarna visar samma sak behöver en förebyggande luftkvalitetsstrategi upprättas framöver.

NO2

Utsläppen av NO2 kommer i första hand från vägtrafiken. Under 2024 mättes kvävedioxid indikativt (månad) vid en mätstation på Rådhuset (urban bakgrund), och vid en mätstation på Rudbecksgatan där trafikflödet var ca 16 000 fordon/dygn (2019). För kvävedioxid ser halterna ut att vara på en godkänd nivå. Under 2024 låg årsmedelhalten av kvävedioxid på 7,14 µg/m³ vid Rudbecksgatan och 5,36 µg/m³ vid Rådhuset, vilket ligger under NUT (26 µg/m³) och MKN (40 µg/m³). Den nationella modelleringen av luftkvalitet som representerar 2023 visar årsmedelvärdet för NO2 på som högst 12 µg/m³. Det är långt under NUT men strax över den kommande utvärderingströskeln (10 µg/m³) vilket kan innebära krav på förebyggande luftkvalitetsstrategi. Från och med juli 2025 görs

kontinuerliga mätningar av NO₂ vid Rudbecksgatan men det finns ännu ingen sammanställning av data för 2025. De indikativa mätningarna pausades från 2025.

Bens(a)pyren

För bens(a)pyren är det osäkert hur situationen ser ut avseende halter under NUT i Örebro och vidare kartläggning behöver göras. Den dominerande källan till bens(a)pyren är utsläpp från småskalig vedeldning, där luftföroreningar ofta blir ett lokalt problem med stora variationer i halt inom ett mindre geografiskt område. I en kartläggning som SMHI har gjort var Örebro en av 20 kommuner i Sverige med högst beräknade totalemissioner av B(a)P år 2012 från småskalig vedeldning. I kommunens internkarta finns en översikt över eldstäder i kommunen, detta är ett viktigt underlag som bör analyseras närmare. I vissa områden har det inkommit flera klagomål kring vedeldning. Studier har visat att det inom ett mindre område i en tätort kan räcka med ett par äldre vedpannor med konventionell teknik för att NUT och eventuellt MKN riskerar att överskridas. Det kan vara aktuellt att göra tillfälliga mätningar i områden med många eldstäder och klagomål.

SO₂

I Sverige orsakas majoriteten av svavelnedfallet av utländska källor och internationell sjöfart, och inom Sverige är industrin den största källan. Svaveldioxid (SO₂), mäts inte kontinuerligt i gatumiljö inom Örebro kommun och därför går det inte att säkert säga att utsläppen inte överskrider NUT. Tidigare rapporterade resultat från mätningarna i trafikmiljö och urban bakgrund visar att halten av svaveldioxid i svenska städer ligger under de NUT, och därför antas utsläpp av SO₂ från punktkällor vara det mest intressanta att undersöka. I Örebro är den största punktkällan Åbyverket (Navirum), med 35,6 ton SO₂/år. Senaste åren har utsläppen haft en minskande trend. Bedömningen är därför att inga mätningar behövs.

Bensen

Den huvudsakliga källan till utsläpp av bensen är vägtrafik, men även den småskaliga vedeldningen bidrar. Halterna i luft har på de flesta mätplatser i landet sjunkit kraftigt under de senaste 30 åren, bland annat beroende på en minskad bensenhalt i bensen och att katalysatorer införts. Örebro kommun har under flera års tid gjort indikativ mätning (vecka) av bensen (och andra flyktiga organiska kolväten) vid Rådhusets tak och Rudbecksgatan. Under 2021 var årsmedelhalten av bensen 0,5 µg/m³ vid både Rudbecksgatan (gaturum) och vid Rådhusets tak (urban bakgrund) vilket understiger både MKN (5µg/m³) och NUT (2 µg/m³). Eftersom halten av bensen understigit NUT under många år beslutades det att upphöra med de kontinuerliga mätningarna. Inga nya mätningar planeras.

Kolmonoxid (CO)

Utsläppen av CO till luft har minskat med nästan tre fjärdedelar sedan 1990. Utsläppen minskar inom transportsektorn, egen uppvärmning och från arbetsmaskiner, men fortsätter att öka från el- och fjärrvärmeproduktion. Den kraftiga minskningen av CO från vägtrafik beror främst på att fordon försetts med katalysatorer. I Örebro kommuns tätorter kan veteranbilsparader och större cruisings genomföras som skulle kunna ge upphov till ökade halter CO, men i jämförelse med exempelvis mätningar på Sveavägen i Stockholm (som är en

mycket vältrafikerad gata jämfört med gatorna i exempelvis Örebro stad) där CO-värdena mestadels ligger under NUT (5 mg/m³) så bedöms Örebro kommuns halter av CO också ligga under NUT.

Metaller (As, Cd, Ni, Pb)

Tidigare rapporterade resultat från mätningarna i trafikmiljö och urban bakgrund visar att halterna av metaller i svenska städer är mycket låga och att de ligger långt under de nedre utvärderingströsklarna. Därför antas utsläpp från punktkällor vara det mest intressanta att undersöka när det gäller dessa föroreningar. I Örebro är det svårt att göra en bedömning om NUT överskrids för utsläpp av metaller då underlaget ej är tillräckligt. Fortsatt uppföljning görs inom ramen för ordinarie tillsynsarbete. En punktkälla för utsläpp av metaller i Örebro kommun är Johnson Metall. Johnson Metall är ett gjuteri i Örebro tätort som även bearbetar gjutna bronslegeringar och som har tillstånd att släppa ut bly (Pb) i luft via filteranläggningarna.

Kontroll av luftkvaliteten

Kontrollförfarande

Örebro kommun har ca 160 000 invånare och omfattas av kraven på mätning ifall föroreningshalter är över NUT. För PM10 bedöms värdena för 2024 ligga över NUT och kommunen kommer därav fortsätta med den kontinuerliga mätningen. Även PM2,5 kommer att mätas kontinuerligt under 2026 – 2027 då skarpare krav för detta (såväl som för andra föroreningar) kommer framöver i och med EU:s reviderade luftkvalitetsdirektiv. Efter det görs bedömning utifrån mätvärdena ifall det finns fortsatt behov av kontinuerliga mätningar.

För NO₂ görs bedömningen att den nationella modelleringens beräkningar behöver verifieras och kontinuerliga mätningar görs därför vid en mätstation under 2026–2027. Efter det görs bedömning utifrån mätvärdena ifall det finns fortsatt behov av kontinuerliga mätningar.

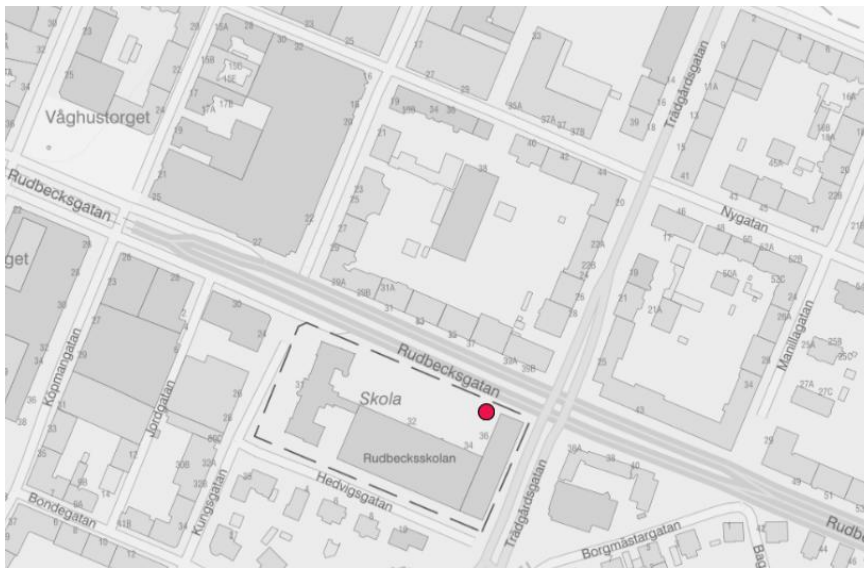
Utsläppen av bens(a)pyren behöver kartläggas närmare. Bens(a)pyren är en polycyklisk aromatisk kolväteförening som är cancerframkallande och bland annat kan orsaka lungcancer, urinblåsecancer och hudcancer. Småskalig vedeldning är en betydande källa till utsläpp av bens(a)pyren. SMHI har en vägledning för att kartlägga vedeldningens påverkan på den lokala luftkvaliteten. Det handlar om att samla in information om eldningsutrustning och använda i en GIS-analys. Kommunen har redan genomfört flera av stegen med hjälp av uppgifter om eldstäder från 2022, och dessa finns synliggjorda i internkartan. Nästa steg är att gå igenom områden mer i detalj för att hitta hotspots där det kan vara aktuellt med tillfälliga mätningar för att se om utvärderingströsklar eller MKN överskrids. Lokal modellberäkning kan också användas för att kartlägga situationen.

För övriga föreningar ligger mätvärdena under NUT och inga mätningar eller kartläggningar planeras.

Mätstationer

Kontinuerliga mätningar av PM10, PM2,5 och NO2 kommer att göras vid befintlig mätstation på Rudbecksgatan under 2026 och 2027 (stationsbeteckning Örebro Rudbecksskolan). Rudbecksgatan är en av Örebros mest trafikerade gator. Mätningar har skett vid denna station under många års tid vilket ger kontinuitet i mätningarna. Mätaren är placerad i närheten av Rudbecksgymnasiet och korsningen Rudbecksgatan/Trädgårdsgatan, se röd punkt i Figur 1 nedan samt bild i Figur 2. Framöver kommer mätkuren folieras med information om att det pågår luftmätningar.

Det finns behov av att byta mätplats framöver. Befintlig mätstation skulle behöva vara längre bort från korsningen och närmare trottoarkanten för att vara optimal. Enligt Naturvårdsverket är de inrapporterade mätvärdena lägre än vad de borde vara med tanke på hur pass trafikerad vägen är. Befintlig mätstation är placerad på ett kommunalt bolags mark, för långsiktigheten vore det bättre med en placering som är på kommunens mark. I början av 2025 gjordes ett översiktligt utredningsarbete för att hitta en alternativ lokalisering. Ingen optimal lokalisering hittades dock och därför fortsätter mätningarna vid Rudbecksskolan tills vidare. Senast inför mätåret 2029 behöver analyser göras kring möjlig ny mätplats, ett underlag till detta är en lokal modellberäkning av luftkvaliteten som bör genomföras i samband med planerad bullerkartläggning under 2027.

Figur 1: Placering av mätstation vid Rudbecksgatan

Figur 2: Bild på mätstation vid Rudbecksgatan

Mätmetodik

De kontinuerliga mätningarna av PM₁₀, PM_{2,5} och NO₂ görs av Opsis AB (organisationsnummer: 5561240598) via deras mättjänst. Mätningarna startade i juli 2025. Innan dess skedde mätningar av PM₁₀ på samma ställe.

Avtalet är tecknat för en fyraårsperiod med möjlighet för Örebro kommun att säga upp avtalet efter två år. Leverantören ska uppfylla tillämpliga krav i Naturvårdsverkets föreskrifter om kontroll av luftkvalitet (NFS 2019:9).

För PM₁₀ och PM_{2,5} kommer mätningarna att göras med instrumentet FIDAS 200 och för NO₂ kommer AR500 (P01) i kombination med ER120 (P63) att användas. Den tidigare mätaren för PM₁₀ (SM200) kommer att stå kvar som en backup vid driftproblem för FIDAS 200.

Den kommunala verksamhet som ansvarar för mätningar (se avsnitt nedan om ansvarsfördelning) är primär kontaktperson gentemot Opsis, och säkerställer att de genomför uppdraget enligt vad som är överenskommet.

Rutiner för rapportering och information

Opsis ansvarar för att rapportera in mätdata till Örebro kommun och Naturvårdsverket. Preliminära mätdata görs tillgänglig i nära realtid på en [hemsida](#) som länkas till från Örebro kommuns hemsida samt på Naturvårdsverkets webbplats för realtidsdata. Kontrollstrategin görs tillgänglig på kommunens hemsida. Varje månad skickar Opsis månadsrapporter med validerade mätdata till Örebro kommun och varje år en årsrapport.

Långsiktig mät- och modellberäkningsstrategi.

Örebro kommun mäter luftföroreningar enligt vad som krävs enligt luftkvalitetsförordningen. Kontrollstrategin uppdateras årligen utifrån resultat från mätningar och objektiv skattning.

I arbetet med luftkvalitet använder sig Örebro kommun även av resultat från nationella modellberäkningar och mätningar som görs av andra offentliga aktörer, till exempel Region Örebro län (Arbets- och miljömedicin, AMM). AMM har mätt luftföroreningar vid två förskolor i Örebro under 2023–2024. Därefter gjordes ett års kontinuerliga mätningar av PM10, PM2,5 och NO2 vid Rådhuset (urban bakgrund) mellan hösten 2024 och hösten 2025. Mätningarna av NO2 fortsätter till våren 2026. Att ta del av dessa mätresultat blir en viktig del av kommunens fortsatta arbete. Dessutom är kommunen öppen för alternativa eller kompletterande sätt att mäta luftföroreningar, till exempel genom mätare som fästs på trafiksignaler.

Angående mätstationer kommer Örebro Rudbecksskolan användas de närmaste åren men inför nästa upphandlingsperiod behöver en ny plats identifieras. För att göra detta behöver en lokal modellberäkning av luftkvaliteten genomföras för att hitta en optimal lokalisering för en mätstation i gatumiljö. Det är lämpligt att mäta där det är mycket trafik och mycket människor i rörelse. Även gaturummets utformning behöver tas med i bedömningen.

Överlag kommer Örebro kommun att utgå ifrån resultat från modellberäkningar (nationella och ev. lokala) Utifrån modellberäkningars resultat kommer Örebro bedöma ifall det behövs ytterligare mätningar vid punkter där det finns risk för höga halter. Det kan till exempel handla om omvandlingsområden i närheten av stora vägar.

Övriga kommuner i Örebro län samt i Värmlands län har gjort en gemensam upphandling av objektiv skattning. Örebro kommun deltar i denna fråga och med rapporteringen för 2025. Detta eftersom det finns stora samordningsvinster med en gemensam skattning. Överlag ser Örebro kommun positivt på samverkan med andra kommuner i luftkvalitetsarbetet.

Utifrån nuvarande halter av partiklar och NO2 är det sannolikt att kommunen kommer att omfattas av krav på att ta fram förebyggande luftkvalitetsstrategi framöver.

Ansvarsfördelning i organisationen

Övergripande ansvar

Markplanerings- och exploateringsnämnden (MEN) har huvudansvaret för luftkvalitetsfrågan eftersom de enligt sitt reglemente ansvarar för natur- och miljöfrågor som inte innebär myndighetsutövning och ansvarar för att verka för en god miljö- och naturvård i kommunen. Arbetet pågår för att föra över samordningsansvar från Kommunledningsförvaltningen till Miljö- och stadsbyggnadsförvaltningen eftersom det är den förvaltning som svarar mot MEN.

Samordningsansvaret handlar om att hålla koll på att kommunen lever upp till alla lagkrav inom luftkontroll, omvärldsbevaka, och vara sammankallande i en intern samverkansgrupp. Lämpliga deltagare i samverkansgruppen är funktioner som arbetar med stadsplanering, miljö- och hälsoskydd och väghållning.

Samverkansgruppen arbetar utifrån ett årshjul som består av följande obligatoriska delar enligt kraven i luftkvalitetsförordningen och föreskrifterna om kontroll av luftkvalitet:

- **April** – analys av mätdata för föregående år. Rapporteringen till Naturvårdsverket görs av konsult för mätjänst senast 31 mars.
- **Juni** – rapportering av objektiv skattning för alla föroreningar (görs via länsamverkan från och med 2026)
- **Höst** – revidering av kontrollstrategi utifrån mätdata och objektiv skattning. Gemensam planering inför eventuella förebyggande strategier, åtgärdsprogram, flytt av mätstationer, nya mätningar, modellberäkningar och/eller kartläggningar.

Ovan är de grundläggande delarna i arbetet. Arbetsbördan blir större ifall kommunen överstiger gränsvärden, då kan ytterligare mätningar, åtgärdsprogram eller förebyggande strategier behövas. Det är viktigt att parallellt med luftkontrollen ha ett förebyggande arbete för att luftkvaliteten inte ska försämrans i kommunen.

Ansvar för mätningar

Generellt ligger ansvar för mätning av eventuella föroreningar hos den verksamhet inom kommunen som har närmast koppling till den aktuella föroreningen.

Ansvar för mätningar i gatumiljö ligger hos Teknik- och Service-nämnden i och med att de är ägare till många av vägarna i kommunen. Gatorna och vägarna inom tätorten kan nämligen betraktas som en miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. 1§ 2p. Miljöbalken (1998:808). Detta eftersom vägar är en anläggning/verksamhet som kan medföra olägenhet för människors hälsa eller miljön genom utsläpp och förorening till luft. Verksamhetsutövaren, Park & Gata på Teknik- och Serviceförvaltningen (TSF), är alltså ansvariga för att kontrollera att MKN inte överskrids. Detta gäller de föroreningar där vägtrafiken är en stor påverkanskälla, framförallt partiklar och kvävedioxid.

När det gäller eventuella mätningar av bens(a)pyren är det svårare att slå fast var ansvaret ska ligga eftersom detta är ett problem som orsakas av invånarnas eldning. Här ligger Bygg- och miljönämnden (BMN) närmast till hands eftersom de handlägger anmälningar om installation av eldstäder, och har möjlighet att förelägga eldningsbegränsningar i områden. Eventuella mätningar av bens(a)pyren för att ta reda på om MKN överskrids eller inte bör därför samordnas av Bygglövsavdelningen och/eller Miljöavdelningen.

Ansvar för övriga mätningar fastställs när behov av detta uppkommer.